

FÖLD

Kérdések és válaszok
KÍVÁNCSI
gyerekeknek

MÓRA

FÖLD

Kérdések és válaszok
KIVÁNCSI
gyerekeknek

FÖLD

Kérdések és válaszok
KÍVÁNCSI
gyerekeknek

Szöveg: Camilla de la Bédoyère és Philip Steele

Illusztrációk: Daniel Rieley, Tim Budgen, Mike Moran és Richard Watson

Borítóterv: Daniel Rieley

MÓRA KÖNYVKIADÓ

A mű eredeti címe: *Earth – Curious Questions and Answers*
First published in 2020 by Miles Kelly Publishing Ltd
Harding's Barn, Bardfield End Green, Thaxted, Essex, CM6 3PX, UK
© Miles Kelly Publishing Ltd, 2020

Fordította: Weltler Ildikó

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánosságához közvetítését – szigorúan tilos!

Hungarian translation © Weltler Ildikó, 2023
Hungarian edition © Móra Könyvkiadó, 2023

A kiadó könyveit kedvezménnyel
megrendelheti webáruházunkban:

www.mora.hu

MÓRA KÖNYVKIADÓ – 1950 óta családtag

Az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

ISBN 978 963 603 365 1

Kiadja a Móra Könyvkiadó Zrt.,
Janikovszky János elnök-vezérigazgató
Szerkesztő: Halász Gábor
Felelős szerkesztő: Bolla Eszter
E-mail: mora@mora.hu • Honlap: www.mora.hu

Nyomtatás: Kína

TARTALOM

A BOLYGÓNK 10

ÓCEÁNOK 42

IDŐJÁRÁS 74

MENTSÜK MEG
A FÖLDET! 106

Névmutató 138

Mit szeretsz jobban, a kora reggelt vagy a késő estét?

Hóembert építenél, vagy inkább hógolyóznál?

Hol kalandoznál szívesen?

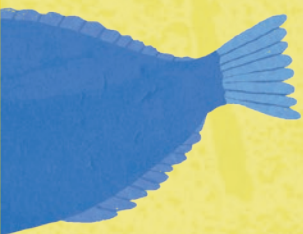

Hol élsz
a Földön?

Te is hintázni
szeretsz,
vagy inkább
csúszdázni?

A BOLYGÓNK

Mennyire
szeretsz újra-
hasznosítani?

Ki a legjobb
barátod?

Mi az a Föld?

A Föld egy nagy, kék bolygó, amely a világűrben járja az útját. Ezen a bolygón élünk – és tényleg tele van élettel!

A szárazföldön és az óceánban egyaránt élnek állatok.

Más bolygókon is van élet?

Legjobb tudomásunk szerint nincs. A Földön azért lehetnek élőlények, mert van levegő, víz, hő és fény.

Amikor a Föld elfordul a Naptól, beköszönt az éjszaka.

Miért van éjjel sötét?

Miközben a Föld a Nap körül kering, a tengelye körül is forog. Ez azt jelenti, hogy a napfény mindig csak a Föld egyik részét érheti.

Északi-sark

Hold

Rénszarvas

Oroszlán

Az emberek távcsővel és űrhajóval fedezik fel a világűrt. Még a Holdra is eljutottunk.

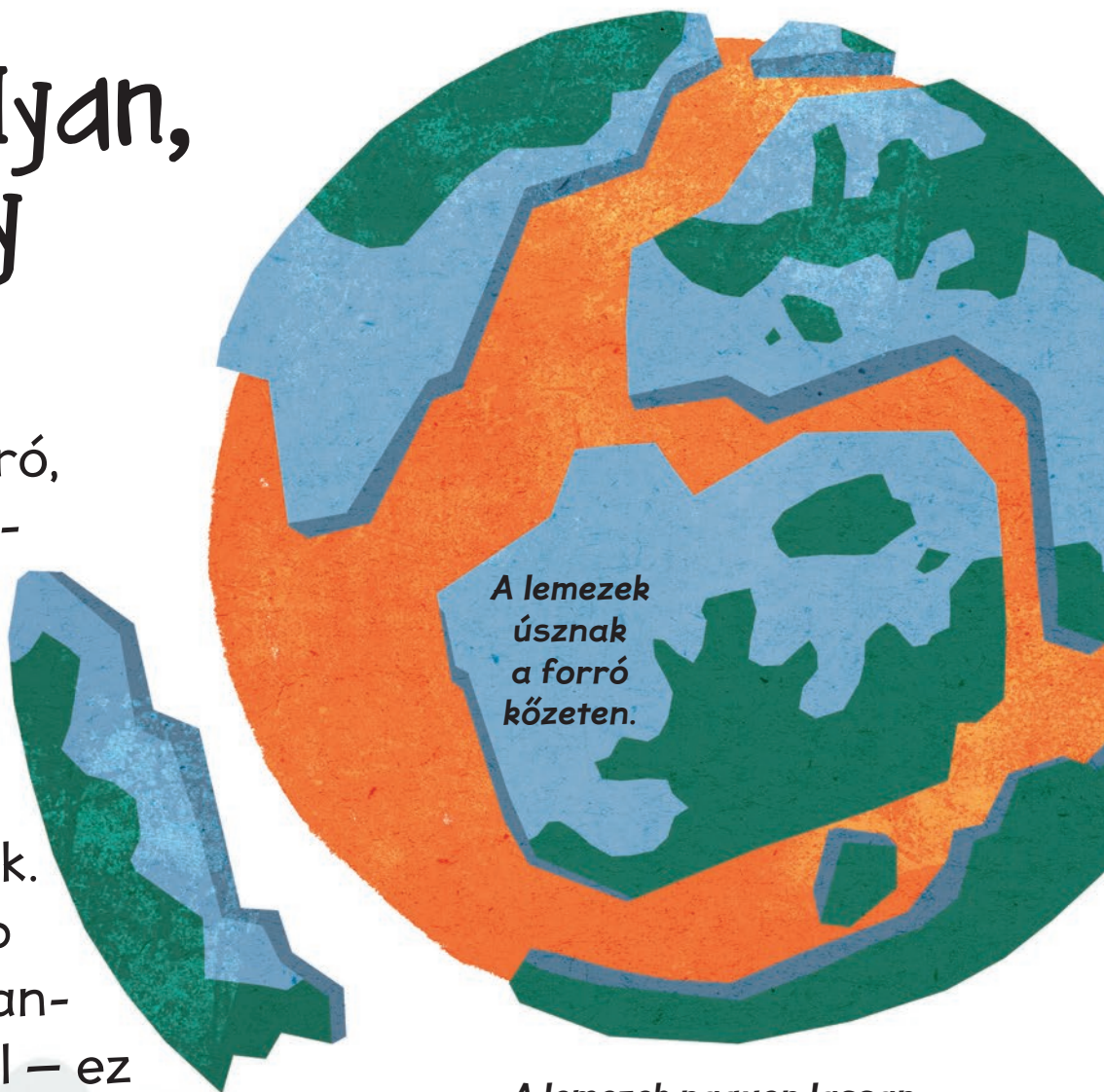
A Föld a Nap felé fordul, tehát itt nappal van.

Miért van a Földnek szüksége a Napra?
A Nap egy hatalmas, forró csillag az űrben, és a Föld körülötte kering. A Naptól kapunk elegendő fényt és hőt ahhoz, hogy a növények nőni tudjanak. Nélküle a Föld sötét és fagyos bolygó lenne, és semmi sem tudna itt megélni.

A Föld olyan, mint egy kirakós?

Igen, hiszen apró,
összeillő darab-
kákból áll.

A darabkákat
lemezeknek
nevezzük, és
kőzetből vannak.
A legvastagabb
lemezek kibukkan-
nak a tengerből – ez
a szárazföld, ahol élünk.

*A lemezek
úsznak
a forró
kőzeten.*

*A lemezek nagyon lassan,
de folyamatosan mozognak,
és új területeket, tengereket
és hegyeket hoznak létre.*

Hogyan születnek a hegyek?

A hegyek a bolygónk legmagasabb
részei. A legtöbb akkor születik,
amikor egy lemez elmozdul,
és belecsúszik egy másikba.
A kőzet meghajlik és felgyűrődik,
így alakulnak ki a hegyek.

*A lemezek elmozdulását
földrengések és
vulkánkitörések is
kísérhetik.*

Milyen magas a legmagasabb hegy?

A világ legmagasabb hegye, a Mount Everest 8848 méter magas.

Az Everest a Himalája nevű hegység része.

Mi, indiai ludak a legmagasabban repülő madarak közé tartozunk. A Himalája felett is át tudunk repülni.

Hegyi kecske

A hegyek is több millió évesek, ám a Sziklás-hegység mélyén megbúvó sziklák némelyike akár egymilliárd éves is lehet.

Milyen élőlények élnek a hegyekben?

A fűrge lábú hópárduc hegyi kecskére vadászik a csúszós hegyoldalon. Nehéz az élet a hegyekben, hiszen sok helyen egész évben tart a hó.

Hópárduc

BUMMI!

Az elmozduló lemezek összeütköznek.

Forró kőzet

Hogyan születik a szivárvány?

Bár nem látjuk, a napfényben a szivárvány összes színe benne van. Amikor a napsugár áthatol az esőcseppeken, hét színre bomlik.

Így alakul ki az égen a vörös, narancs, sárga, zöld, kék, indigó és ibolya színekből álló ív.

A napfényben benne van a szivárvány összes színe.

A fény az esőcseppekbe hatol.

A fény hét színre bomlik.

A fény minden színe eltérő mértékben hajlik el, ahogy áthalad az esőcseppen.

A színek a cseppben elhajlanak.

A színek elhagyják az esőcseppeket, és szivárvány lesz belőlük.

Miért dörög az ég?

Amikor vihar tombol, azt a hangos robajt, amit hallunk, igazából a villámlás okozza. A levegő ugyanis annyira felmelegszik az elektromos villám hőjétől, hogy nagyon gyorsan kitágul, és ez éles csattanást vagy morajlást (mennydörgést) okoz.

Miért fehér a hó?

A hó számtalan apró jégkristályból áll. Amikor ezek a kristályok hóvá állnak össze, egyenlő mennyiségben verik vissza a fény színeit. Ilyenkor fehér fény keletkezik, ezért látjuk fehérnek a havat.

A hópelyhek jégkristályokból állnak, és nincs köztük két egyforma.

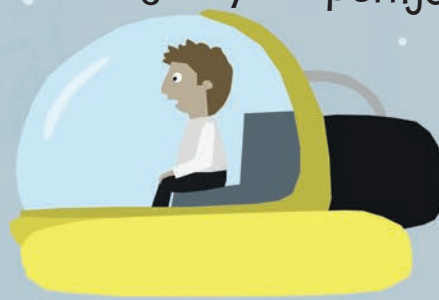
Tudtad?

A lehangosabb **mennydörgés** akár házakat is megremegtethet vagy ablakokat is betörhet.

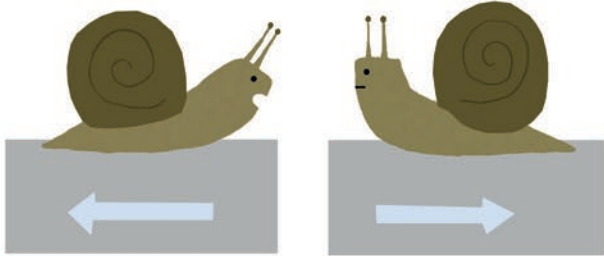

Több ember járt a **Holdon**, mint az **óceán** legmélyebb pontján.

Ha a **Mount Everest** az óceán mélyén lenne, a csúcsa nem látszana ki a vízből.

A **földlemezek** nagyon lassan mozdulnak el, olykor mindössze 2 centimétert egy év alatt.

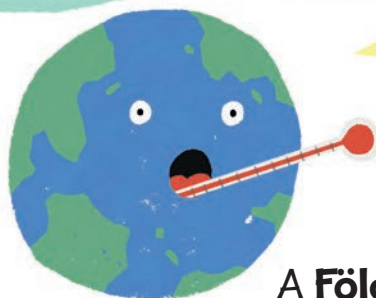
A méhek a **napfényben** olyan színeket is látnak, amiket mi nem, ám a vöröset nem érzékelik.

Amikor a **holdfény** különösen erősen ragyog, éjjel is láthatsz szivárványt. Ezt **holdszivárványnak** nevezzük.

A Föld forgása miatt kevesebbet nyomnál az **Északi-** vagy a **Déli-sarkon**.

Ha felszállnál egy **repülőre** hétfő reggel,
és körbepülnéd a Földet, szerdán ebédre
érrél haza.

Nekünk csak
egyetlen **Napunk**
van, de a világűrben
még legalább
200 milliárd nap
létezik.

A **Föld** belseje
forróbb, mint
a Nap felszíne.

Hatalmas
kupac **denevér-**
kaki halmozódhat fel
azokban a barlangokban,
ahol denevérek alszanak.
Olyan szúrós szaga van, hogy
a belőle származó gáz akár meg is
ölhet más, betolakodó állatokat.

Egy **vulkánból** méretes,
izzó kőzetdarabok
lövellhetnek ki, melyek
bármit összelapítanak,
amire ráesnek.

A Föld egy hatalmas **mágnes**. Egyes
állatok, például az indiai ludak, bolygónk
mágnesességét
használják arra,
hogy hosszú
útjaik során
tájékozódjanak.

A vulkán mélyén a nagy hőség
miatt a víz olyan erősen forr,
hogy szilárd **aranyrétegek**
alakulhatnak ki.

Amikor a világ legmélyebb
tava **befagy**, 1 méternél is
vastagabb jég alakulhat ki
rajta. Még az autók is
ráhajthatnak!

Az Andok a világ
leghosszabb **hegylánca**.
Hét országon húzódik végig.

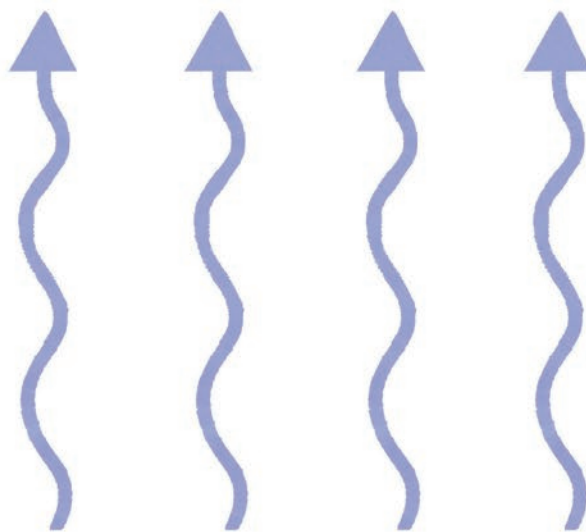
Mit jelent a víz körforgása?

Nap

Azt, ahogyan a víz körbejár a bolygónkon, a víz körforgásának nevezzük. A világ legtöbb vize sós.

Felhők alakulnak ki

A pára felszáll

A víz körülvesz minket, még akkor is, amikor nem látjuk. Nemcsak a tengerekben és a folyókban található meg, hanem a levegőben és a talajban is.

Az óceán sós vize felmelegszik, és pára (vízgőz) lesz belőle. Ezt nevezzük párolgásnak. A só az óceánban marad.

Az emberek sok mindenre használják az édesvizet: ivásra, főzésre, mosásra, a vetemény öntözésére és állatok itatására.

A vízpára lehűl, és folyékony halmazállapotú lesz, majd esőként vagy hóként hull le Földre. Mivel édesvízről van szó, iható.

A víz egy része beszivárog a földbe.

A víz a folyókban lefelé folyik.

Duzzasztógát

Hogyan láthat el energiával egy folyó egy várost?

Egy folyó akkor láthat el energiával egy várost, ha duzzasztógáton folyik át. A folyó energiáját különleges szerkezetek alakítják árammá.

A folyó a tengerbe ömlik.